

Kursplan

Nämnden för utbildningsvetenskap

Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap

1FL002 Lek, lärande och omsorg i förskolan, 15 högskolepoäng

Play, learning and care in preschool, 15 credits

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

GIN

Fastställande

Fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap 2011-05-02

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2011

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Engelska A, Samhällskunskap A. (Områdesbehörighet 6a med undantag från Nk A och En B)

Förväntade studieresultat

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- redogöra för och förhålla sig till den pedagogiska praktiken utifrån begreppen barnperspektiv respektive barns perspektiv
- redogöra för teorier om lek
- redogöra för barns möjligheter till samlärande
- redogöra för omsorgsetiska perspektiv samt kritiskt granska omsorg i relation till fostran och lärande
- redogöra för lek, lärande och omsorg ur ett genus- och maktperspektiv
- beskriva och förhålla sig till uppdraget att arbeta med lek, lärande och omsorg i ett helhetsperspektiv i relation till de villkor och betingelser som påverkar förskollärares arbete
- analysera samspel mellan lärare och barn utifrån genomförda observationer

Innehåll

Teorier om lek, lärande och omsorg presenteras och problematiseras, liksom relationen mellan de olika teoribildningarna. I kursen fokuseras även barns samlärande, dvs. hur barn lär av varandra. Barns lek och lärande relateras också till digitala verktyg, olika uttrycksformer såsom bild, rörelse, musik och drama, liksom till genus- och maktperspektiv. Centralt är målrelaterat pedagogiskt arbete i förskolan som diskuteras utifrån såväl möjligheter som hinder gällande barns lärande. Barns lärande i relation till

tematiskt arbetssätt introduceras. Omsorgsdiskursen i förskolan problematiseras utifrån olika perspektiv, såsom omsorgsetiska, genus- och maktperspektiv. I kursen beaktas hur svensk förskola har länkat samman omsorg och lärande, benämnt edu-care. Omsorg ställs således i relation till utveckling, fostran, lek och lärande i olika miljöer.

Professionsbas och professionell progression

I kursen fokuseras förskollärares professionella förhållningssätt i relation till barnen. Genom forskning, litteratur och fältstudier får den studerande analysera hur olika sätt att kommunicera och samspela med barn får konsekvenser för barns fostran, lek och lärande.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I kursen kommer den studerande i kontakt med aktuella forskningsfält genom att bearbeta såväl vetenskapliga artiklar som avhandlingar. Den studerande får arbeta vidare med observation som vetenskaplig metod, nu med fokus på samspel mellan förskollärare och barn. I samband med skriftliga redovisningar tränas det akademiska skrivandet med tonvikt på att sakligt och korrekt kunna redovisa och kommentera vetenskapliga källor, samt att utveckla förmågan att kritiskt granska och kommentera lästa texter.

Fältstudier

För att förstärka kopplingen till utbildningens verksamhetsförlagda del genomförs fältstudier. Föreliggande kurs innefattar fältstudier med tonvikt på observation av samspelet mellan lärare och barn. Observationen dokumenteras, analyseras och redovisas i seminarier.

Undervisningsformer

Undervisningen bedrivs i arbetsformer såsom föreläsningar, seminarier, fältstudier, temaarbeten och rollspel. Uppgifter genomförs såväl individuellt som i grupp.

I en professionsportfolio dokumenterar den studerande sitt eget lärande för att samla de insikter och kunskaper som erhålls genom hela utbildningen till en produkt som kan användas i den studerandes framtida yrkesroll.

Obligatoriska moment framgår av studiehandledningen.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. Examination sker i varierande former som t.ex. salstentamen, hemskrivning, muntlig/skriftlig framställan, gestaltning samt deltagande vid seminarier. Närmare specifikation av examinationsformerna sker i en studiehandledning. Oavsett examinationsform är det den enskilde studerandes prestationer som bedöms och betygsätts. För betyget godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppnådda.

Professionsportfolion examineras genom muntlig presentation.

Omtentamen erbjuds inom sex veckor efter ordinarie tentamenstillfälle inom ramen för ordinarie terminstid.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till de studenter som gått kursen samt presenteras tillsammans med eventuellt vidtagna åtgärder för studenterna nästa gång kursen ges. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter eller dylikt bekostas av den studerande.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Bie, Kristin (2009). *Reflektionshandboken*. 1. uppl. Malmö: Gleerup (96 s). ISBN: 978-91-40-66635-2

Emilson, Anette (2008). *Det önskvärda barnet: fostran uttryckt i vardagliga kommunikationshandlingar mellan lärare och barn i förskolan*. Acta Universitatis Gothoburgensis, (130 s). ISBN: 978-91-7346-629-5
<http://hdl.handle.net/2077/18224>

Emilson, Anette & Johansson, Eva (2009). Communicated values in teacher and toddler interactions in preschool. In D. Berthelsen, J. Brownlee, & E. Johansson (Red). *Participatory Learning and the Early years*. Routledge, Taylor & Frances Group, (20 s). ISBN: 0-415-98974-4

Folkesson, Anne-Mari (2004). *Datorn i det dialogiska klassrummet: en fallstudie av läs- och skrivprocessen år 1-3*. Lund: Studentlitteratur, (160 s). ISBN: 91-44-04293-0

Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red.) (2009). *Leka för att lära: utveckling, kognition och kultur*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, (ca 220 s). ISBN: 978-91-44-05151-2

Johansson, Eva (2003). *Möten för lärande. Pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling, (256 s). ISBN: 91-85009-30-X
www.skolverket.se/publikationer?id=1830

Johansson, Eva (2008). *"Gustav får visst sitta i tjejsoffan!" Etik och genus i förskolebarns världar*. Stockholm: Liber AB, (224 s). ISBN: 978-91-47-08471-5

Johansson, Eva & Pramling Samuelsson, Ingrid (red) (2003). *Förskolan - barns första skola*. Lund : Studentlitteratur, (80 s). ISBN: 91-44-04222-1

Johansson, Eva & Pramling Samuelsson, Ingrid (2007). *"Att lära är nästan som att leka": lek och lärande i förskola och skola*. Stockholm: Liber, (248 s). ISBN: 978-91-47-08436-4

Sommer, Dion (2008). *Barndomspsykologi: utveckling i en förändrad värld*. 3. uppl. Malmö: Liber, (ca 35 s). ISBN: 978-91-47-02059-1

Tullgren, Charlotte (2004). *Den välreglerade friheten. Att konstruera det lekande barnet*. MALMÖ STUDIES IN EDUCATIONAL SCIENCES No. 10.
Läroplanen Malmö högskola, (142 s). ISBN: 91-85042-07-2
dspace.mah.se/handle/2043/7828

Utbildningsdepartementet (2010). *Läroplan för förskolan Lpfö 98. Reviderad 2010*. Stockholm: Skolverket, (16 s).
Tillgänglig på Internet: www.skolverket.se/publikationer?id=2442

Williams, Pia (2006). *När barn lär av varandra - samlärande i praktiken*. Stockholm: Liber, (108 s). ISBN: 91-47-08404-9

Åberg, Ann & Lenz Taguchi, Hillevi (2005). *Lyssnandets pedagogik: etik och demokrati i pedagogiskt arbete*. 1. uppl. Stockholm: Liber, (150 s). ISBN: 91-47-05215-5

Vetenskapliga artiklar och eventuellt kompendier kan tillkomma till självkostnadspris.

Skönlitteratur:

Twain, Mark (2002). *Tom Sawyers äventyr*. Rabén & Sjögren. ISBN: 91-29-65633-8

Lindgren, Astrid (2005). *Boken om Pippi Långstrump*. Rabén & Sjögren.